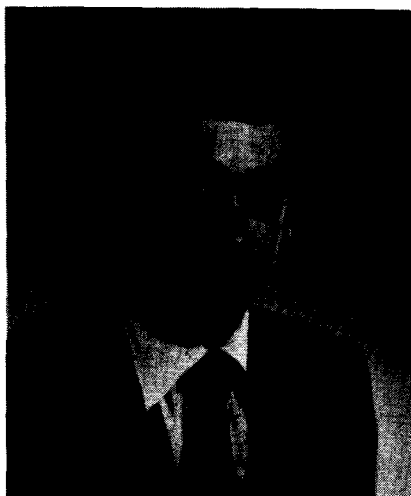

Belgisch economisch herstel?

De Belgische regering heeft onlangs belangrijke maatregelen genomen om de grote macro-economische onevenwichtigheden waarmee het land sinds enige tijd kampt, recht te trekken. De omvang van deze onevenwichtigheden maakte deze maatregelen onvermijdelijk. Ter herinnering: het overheidstekort bedroeg in 1981 ongeveer 15% van het bruto nationale produkt. Daarenboven werd dit deficit in toenemende mate gefinancierd door de geldkraan open te draaien. Deze monetaire financiering nam steeds meer de vorm aan van basisgeldschepping: de deviezen, door leningen verworven in het buitenland, werden door de schatkist bij de Nationale Bank gedeponneerd die in ruil hiervoor Belgische franken leverde. Deze budgettaire politiek leidde er onvermijdelijk toe dat de externe onevenwichtigheid toenam. In 1981 bedroeg het tekort op de lopende rekening dan ook ongeveer B.fr. 200 mrd. (ongeveer 6% van het bruto nationale produkt) en de kapitaaluitvoer B.fr. 180 mrd.

België was dus een „text book case” geworden van een land dat door overconsumptie van goederen en diensten de externe tekorten steeds groter zag worden. De remedies konden ook niet anders dan „textbook”-remedies zijn: een combinatie van deflatie van de vraag (door een inkrimping van het overheidstekort en door een reële loondaling van gemiddeld 3%) en een devaluatie van 8,5%. Deze laatste werd „begeleid” door een prijzenstop van één maand en sinds 1 april door een selectieve prijzencontrole. Officieel heet het dat dit de toename van de binnenlandse inflatie onder het devaluatiepercentage zal houden. Uit het omvangrijke pakket van maatregelen (volmachtsbesluiten) kan nog een aantal aanbodstimulerende maatregelen worden gelicht, zoals de fiscale stimuli om het aanbod van risicodragend kapitaal te bevorderen, en de vermindering van de BTW in de bouwsector van 17% tot 6%.

Ondanks hun omvang, en het feit dat deze maatregelen in de goede richting gaan, blijft het land geconfronteerd met een groot gebrek aan vertrouwen. Dit uit zich op de meest spectaculaire wijze

in het verloop van de wisselkoersen op de vrije markt. Deze zijn sinds de devaluatie bijna constant rond 10% boven de (nieuwe) officiële koersen blijven zweven. Dit betekent dat economische agenten bereid zijn hun tegoeden aan Belgische franken te liquideren, zelfs indien ze hierdoor een onmiddellijk verlies van omstreeks 10% lijden. Het betekent ook dat weinig of geen mensen bereid zijn te profiteren van het feit dat ze de Belgische frank met een „discount” van ongeveer 10% kunnen verkrijgen. Waarom dit grote wantrouwen? De neiging in officiële kringen is groot om dit te interpreteren als onredelijk gedrag van speculanten. In feite zijn er mijns inziens objectieve gronden om dit wantrouwen te verklaren.

Ten eerste, ondanks het feit dat er heel wat moed vereist was om de saneringsmaatregelen door te voeren, blijkt het duidelijk dat deze niet ver genoeg gaan. In het beste geval zal het overheidstekort waarschijnlijk slechts met 2 à 3% van het bruto nationale produkt inkrimpen, zodat dit tekort nog boven de 10% van het bruto nationale produkt zal blijven steken. Op hetzelfde ogenblik heeft de sterke daling van de goudprijs gedurende de laatste maanden en de grote omvang van de interventies op de officiële wisselmarkt ervoor gezorgd dat de feitelijke waarde van de internationale reserves van België (die vooral uit goud bestaan) sterk zijn gedaald. Sinds kort is de Belgische overheid (het Ministerie van Financiën en de Nationale Bank) een netto debiteur geworden t.o.v. het buitenland. Dus terwijl de schatkist nog zeer grote hoeveelheden deviezen zal moeten lenen in het buitenland is de kredietwaardigheid van de Belgische overheid gedurende de laatste maanden op dramatische wijze gedaald.

Ten tweede, het voortbestaan van grote overheidstekorten en de monetaire financiering ervan, blijft een permanente bron van externe onevenwichtigheid. Het geld dat door de monetaire financiering van het overheidstekort in omloop wordt gebracht, kan niet anders dan het herstel van het extern evenwicht bemoeilijken.

Daarenboven leidt deze geldcreatie tot een permanente druk op de koersen op de financiële markt in de mate dat dit geld langs deze markt een uitweg zoekt.

Een derde en meer fundamentele reden waarom wantrouwen blijft bestaan, heeft te maken met het belastingsysteem. Ondanks enkele lovenswaardige pogingen om door fiscale stimuli het bedrijfsleven aan te moedigen, blijft het een gegeven dat de collectieve fiscale druk stijgt (b.v. door het niet indexeren van de belastingschalen), en dat deze fiscale druk, gegeven de omvang van het overheidstekort, in de toekomst eerder zal toenemen dan dalen. De verwachte stijging van de belastingdruk in de toekomst blijft dan ook als een zwaard van Damocles boven de Belgische economie hangen, en doet diegenen die bekommerd zijn om hun spaargelden naar uitwegen (in het buitenland) zoeken.

Meer en meer Belgen geraken ervan overtuigd dat hun bezittingen (geheel of gedeeltelijk) zullen worden geconfisqueerd. Dit is geen irrationele of pathologische reactie. Het is gestoeld op de observatie van de laatste decennia waaruit blijkt dat er geen grens bestaat aan de staatsmacht om het inkomen en het vermogen van de mensen af te nemen. Gegeven de financieringsdruk die uitgaat van het grote overheidstekort, is de overtuiging toegenomen dat deze ongebreidelde staatsmacht zal worden aangewend om tot verdere confiscatie over te gaan. Dit probleem zal slechts kunnen worden opgelost indien de Belgische overheid erin slaagt op relatief korte termijn het tekort op de begroting verder te verminderen door een drastische beperking van de overheidsuitgaven. Of ze hiertoe in staat zal zijn blijft een open vraag.

De Grauwe